

Miljø- og Fødevareministeriet
Landbrugsstyrelsen
Nyropsgade 30
1780 København V
Att: Teamleder Anne-Mette Hjortebjerg Lund

7. maj 2019

Vedr.: SWOT-analysen for CAP'en efter 2020

Dansk Skovforening deltog den 10. april i informationsmøde og workshop i Landbrugsstyrelsen omkring implementeringen af EU's fremtidige landbrugspolitik fra 2021. Følgelig fremsendes hermed kommentarer til de præsenterede SWOT-analyser 1-3 med henblik på at give vores bidrag til en kvalificering af indholdet.

Det er glædeligt at styrker, svagheder, muligheder og trusler for skovbruget i forhold til EU's landbrugsstøtteordning nu er forsøgt kortlagt, da samspillet mellem land- og skovbrug er en vigtig dynamik i landdistrikterne og af betydning for mange landmænd. Samtidig er EU's skove en vigtigbrik i efterlevelsen af den kommende landbrugspolitik's målsætninger på især klima- og miljøområdet som de pt er formuleret af Kommissionen.

Med den rigtige ramme vil dansk skovbrug være godt positioneret til at kunne levere markant på målsætninger indenfor miljø, klima, biodiversitet og udvikling af landdistrikter i den nye støtteperiode. Ved at adressere centrale svagheder og trusler, samt muligheder og styrker for skovbruget i Danmark vil skovene kunne levere ydelser til de omkringliggende samfund mere effektivt og i et endnu større omfang.

Vi håber derfor at I vil se velvilligt på vores forslag om at inddrage skovene yderligere og medtage skoven i SWOT-analysen, de steder det er relevant. I gennem de tre delanalyser henvises primært til hvad "dansk landbrug" kan levere. Ved i stedet at anvende begrebet "jordbruget" vil det omfatte både land- og skovbrug og ikke på forhånd udelukke skovbruget.

Vi har i det følgende en række konkrete bemærkninger og forslag til de tre SWOT-analyser.

SWOT rapport 1, Målsætningerne 1 samt A, B & C

Afsnittet ' Den danske skovbrugssektor':

Her finder vi anledning til at bemærke, at enkelte opgørelser fra særligt anvendt kildemateriale desværre er behæftet med fejl og ikke stemmer overens med officielle tal fra Danmarks Statistik:

- Side 17: Der skrives at omkring 23.000 årsværk er beskæftiget i skovbruget og træindustrien med Danmarks Nationale Skovprogram som kildehenvisning. Tallet er desværre ikke korrekt refereret i skovprogrammet. De 23.000 årsværk indeholder også tal for beskæftigelsen i møbelindustrien (jf. 'Skove og Plantager 2017' afsnit 6.5). Det reelle tal for skovbrug (5.500) og træindustrien (8.500) er nærmere 14.000 årsværk.
- Side 18 – Figur 7: I grafen har EURO-Stat brugt et estimeret tal (2.326 mio. kr.) for bruttoværditilvæksten i skovbruget for Danmark, som er 388 mio. kr. større end det reelle tal (fra Danmarks Statistik for 2015 (1.937 mio. kr.)). Bruges DST's tal vil danske skoves værditilvækst per skovhektar ligge væsentlig lavere i grafen men stadig være bedst i blandt de målte lande (452 euro per hektar).

SWOT rapport 2, Målsætning D, E og F

Side 11-12:

I beskrivelsen af den danske skovbrugssektor savner vi en beskrivelse af skovbrugets og træsektorens økonomiske betydning for samfundet. I vil finde relevante tal i den nye analyse "Træsektorens bidrag til samfundsøkonomien", som I kan hente på vores hjemmeside:

<https://www.skovforeningen.dk/traesektorens-bidrag-til-samfundsoekonomien/?dsf=1554813399>

Side 19: Styrker for målsætning 2:

Overskriften "landbruget kan bidrage med klimaløsninger" bør udskiftes med "Jordbruget kan bidrage med klimaløsninger". I teksten nævnes blandt andet landbrugets mulighed for at bidrage til mere bæredygtige energi fra biomasse. Dansk skovbrug leverer i dag 31% af biomassen til energi og vil også i fremtiden kunne levere endnu mere. Det bør nævnes her. Samtidig er det vigtigt at pointere at ud over substitution af fossile brændsler kan skovene levere yderligere optag og lagring af CO2 både i skoven og i produkter.

Side 22: Trusler for målsætning 2:

I sætningen "Klimaet påvirker landbrug og skovbrug, men påvirkningen kan have både positive og negative effekter for landbruget". Her bør "for landbruget" udskiftes med "for både landbruget og skovbruget".

I afsnit 1 om styrker bør skovbrugets mulighed for at optage og lagre mere CO₂ medtages som en styrke – kan fx skrives ind i afsnit 1.6 eller som en særskilt styrke

Side 31, afsnit 1.6

”Landbruget” bør udskiftes med ”Jordbruget” eller ”Landbruget og skovbruget” i overskriften.

Side 35, afsnit 2.3:

I første tekstafsnit skrives:

” I et nationalt perspektiv vil et øget skovareal dermed have en positiv påvirkning på klimamålsætningen, men i en international kontekst er efterspørgslen efter mad, foder samt ikke-træbaseret biomasse stigende (Hansen, 2017). Omfattende omlægning af landbrugsjord til skov, ville således betyde at dansk landbrugsproduktion mindskes og ville skulle produceres andetsteds og sandsynligvis på en mindre effektiv måde end i Danmark. ”

Her er det værd at bemærke, at WWF anslår en 3-4-dobling af træforbruget i 2050 (WWF Living Forest report 2012) og at Danmark har en meget lav selvforsyningsgrad for træ på under 30 procent.

Derfor gælder den samme præmis som beskrevet ovenfor også for træ: Det vi ikke producerer herhjemme gennem øget skovrejsning og tilvækst i skovene, skal produceres og hugges andre steder. Det bør derfor tilføjes til tekstafsnittet, at med øget skovrejsning i Danmark, vil vi ad åre som en positivt opvejende faktor lægge beslag på et mindre skovareal i andre lande.

Side 58 ff – målsætning F

Vi savner at SWOT'en identificerer indikatorer for forhold, hvor CAP'en kan forstærke styrker og modvirke svagheder ikke bare for landbruget, men for jordbruget generelt. Skovene er hjemsted for en stor del af de truede arter og der er derfor et stort potentiale i at lave tiltag der kan fremme biodiversiteten i skovene.

Side 86 - afsnit 11.2

Afsnittets overskrift '4% af de offentlige skove er §25 skov' er ikke betegnende for afsnittets indhold generelt. Kun første tekstafsnit omhandler offentlig §25 skov og kan knyttes til overskriften.

Andet tekstafsnit som omhandler naturnær skovdrift, bør placeres under 'muligheder' under målsætning D (At bidrage til modvirkning af og tilpasning til klimaændringer samt bæredygtig energi) og ikke under Målsætning F (At bidrage til beskyttelsen af biodiversitet, forbedre økosystemtjenesterne og bevare levesteder og landskaber), eftersom det i teksten konkluderes at

”Den naturnære skovdrift kan skabe mere stabile skove og bedre vilkår, men der er ikke belæg for at konkludere, at naturnær skovdrift fører til naturmæssigt særligt værdifuld skov.”

I tredje tekstafsnit skrives

”De ensaldrende bevoksninger har ofte et mere begrænset udbud af levesteder for dyr og planter. Desuden medfører den forstlige praksis med at fjerne hele bevoksningen på én gang, for herefter at gentilplante arealet, et tab af levesteder for organismer, der stiller krav til et kontinuerligt skovdække over lange perioder.”

Dette udsagn kan ikke stå alene. Andre skovorganismer er tilknyttet skovforstyrrelser, en lys og varm skovbund og en skovdynamik med periodevise skovlysninger på arealer af en vis bredde og størrelse med de dertil knyttede midlertidige skovrandseffekter.

Forskellige studier konkluderer derfor også forskelligt omkring fordelene og ulemperne for biodiversiteten ved fokus på naturnær skovdrift. Fx er det for nyligt undersøgt hvordan biodiversiteten påvirkes på landskab-skala ved henholdsvis traditionel bøgedyrkning i ensaldrende bevoksninger og i naturnær fleraldrede bøgedyrkning med kontinuerligt krondække. Her konkluderes at næsten alle faunagrupper har mere biodiversitet i de ensaldrede bøgeskove, hvilket forklares med at storskala variation, skaber mere biodiversitet end småskala variation ikke mindst for lyskrævende arter (<https://doi.org/10.1111/1365-2664.12950>).

En mulighed er derfor at omlægge skovtilskudssystemet i Danmark fra at være et system baseret på præ-definerede forvaltningstiltag og generelle målsætninger for skovudviklingen i Danmark til fx naturnær eller urørt skov til at være et system med fokus på støtte efter reel biodiversitetseffekt i den konkrete skovkontekst.

Her kan forskellige typer af omvendte auktioner bidrage og bringes i spil. Disse vurderes af forskere til mere omkostningseffektivt at kunne generere biodiversitetsydelser fra skovene. Ved en omvendt auktion inviteres skovejere til at indsende bud, der beskriver handlinger, som de foreslår for at forbedre og beskytte biodiversiteten i deres skov. Skovejerne vil således konkurrere om betaling på to parametre og det vil øge omkostningseffektiviteten og udbuddet af ydelser:

- i) prisen de beder om for deres foreslåede tiltag
- ii) kvaliteten af ideen og dens indhold til forbedring og beskyttelse af biodiversiteten lokalt.

Dansk Skovforening og Københavns Universitet er i øjeblikket i gang med at teste omvendte auktioner som betalingsmodel for biodiversitetsydelser fra private skove i Danmark i et større EU-projekt

Vi stiller os til rådighed for en evt. dialog omkring hvordan SWOT-analysen kan udbygges med en beskrivelse af metoden og dens potentiale.

SWOT rapport 3, Målsætning G, H og I

Side 6:

Fejlen fra SWOT-analyse 1 gengår her: Der skrives at omkring 23.000 årsværk er beskæftiget i skovbruget og træindustrien med Danmarks Nationale Skovprogram som kildehenvisning. Tallet er desværre ikke korrekt refereret i skovprogrammet. De 23.000 årsværk indeholder også tal for beskæftigelsen i møbelindustrien (jf. 'Skove og Plantager 2017' afsnit 6.5). Det reelle tal for skovbrug (5.500) og træindustrien (8.500) er nærmere 14.000 årsværk.

Afsnit 5.11

I andet tekstafsnit i afsnittet skrives:

"Det er imidlertid vanskeligt at opgøre, hvor stor en betydning skovbrug har for beskæftigelsen i landdistrikterne. Der findes dog indikatorer på, at skovbrug skaber beskæftigelse i landdistrikterne. Således er store dele af det danske skovareal koncentreret i landsdele, hvor der er mange landdistrikter. Det virker derfor sandsynligt, at en relativt stor del af de beskæftigede inden for skovdrift befinder sig i netop landdistrikterne."

Hertil kan vi oplyse at en sådan oversigt over skovbruget bidrag til beskæftigelsen i landdistrikterne har været tilgængelig i kortformat på vores hjemmeside siden den 25. februar (www.skovforeningen.dk/traesektorens-bidrag-til-samfundsoekonomien) og at de specifikke data på kommuneplan kan indhentes ved at rette henvendelse til os. Tallene underbygger afsnittets antagelse om at dansk skovbrug er vigtigt for beskæftigelsen i landdistrikterne og burde derfor indføres i afsnittet.

Med venlig hilsen

Christian Jürgensen og Tanja Blindbæk Olsen